

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2007-2008

11 MAART 2008

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek en van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten, wat de herhaling betreft

AMENDEMENTEN

Nr. 5 VAN MEVROUW CROMBÉ-BERTON

(Subamendement op amendement nr. 1)

Art. 2

Het voorgestelde artikel 55bis wijzigen als volgt :

A. Tussen de woorden « drie jaar » en de woorden « te zijn veroordeeld », de woorden « zonder uitstel » invoegen;

B. Tussen de woorden « met tijdelijke opsluiting » en de woorden « , kan worden veroordeeld », de woorden « of met tijdelijke hechtenis » invoegen;

C. Tussen de woorden « een straf van vijf jaar » en de woorden « boven het maximum », de woorden « opsluiting of hechtenis » invoegen.

Zie :

Stukken van de Senaat :

4-330 - 2007/2008 :

Nr. 1 : Wetsvoorstel van mevrouw Crombé-Berton en de heer Roelants du Vivier.

Nr. 2 : Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2007-2008

11 MARS 2008

Proposition de loi modifiant le Code pénal et la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux, des délinquants d'habitude et des auteurs de certains délits sexuels, en ce qui concerne la récidive

AMENDEMENTS

N° 5 DE MME CROMBÉ-BERTON

(Sous-amendement à l'amendement n° 1)

Art. 2

Apporter à l'article 55bis, proposé, les modifications suivantes :

A. Entre les mots « un emprisonnement de trois ans » et les mots « au moins », insérer les mots « sans sursis »;

B. Entre les mots « un crime puni de la réclusion à temps » et les mots « , pourra être condamné », insérer les mots « ou de la détention à temps »;

C. Entre les mots « une peine de cinq ans » et les mots « au-dessus du maximum », insérer les mots « de réclusion ou de détention ».

Voir :

Documents du Sénat :

4-330 - 2007/2008 :

N° 1 : Proposition de loi de Mme Crombé-Berton et M. Roelants du Vivier.

N° 2 : Amendements.

Verantwoording

A. Tijdens de bespreking in commissie werd het idee geuit om de strafbaarstelling van de herhaling van misdaad na wanbedrijf te beperken tot de gevallen waarbij het oorspronkelijke wanbedrijf gericht was tegen personen. Een van de argumenten die werden aangehaald, is dat een wanbedrijf tegen eigendommen geen « invloed » kan hebben op een latere misdaad.

De indiener van het amendement sluit zich niet aan bij deze beperking om verschillende redenen die hieronder worden toegelicht. Om deze nieuwe wettelijke herhaling te beperken tot de ernstigste gevallen, wordt evenwel voorgesteld dat de straf die wordt uitgesproken voor het oorspronkelijke wanbedrijf nog strenger zou zijn, namelijk een gevangenisstraf van drie jaar zonder uitstel, en dat deze straf uitgesproken zou zijn voor een wanbedrijf tegen eigendommen of tegen personen.

De herhaling van misdaad na wanbedrijf beperken tot de gevallen waarbij het oorspronkelijke wanbedrijf een wanbedrijf tegen personen is, zou erop neerkomen dat er een « bijzondere » herhaling in het leven wordt geroepen, terwijl het Strafwetboek enkel voorziet in algemene herhalingen. Artikel 56 van het Strafwetboek, dat de hypothesen van wanbedrijf na wanbedrijf en wanbedrijf na misdaad vermeldt, maakt immers geen enkel onderscheid wat de aard van het misdrijf betreft. Het enige criterium is de ernst van de straf. Zo kan iemand die bijvoorbeeld het wanbedrijf diefstal (wanbedrijf tegen eigendommen) en vervolgens het wanbedrijf aanranding van de eerbaarheid van een meerderjarige (wanbedrijf tegen personen) pleegt, momenteel wettelijk worden veroordeeld als recidivist. Waarom zou men dit parallelisme verbreken ?

Deze beperking in verband met de eerste veroordeling invoeren is verbazend, aangezien de herhaling van misdaad na wanbedrijf een ernstiger hypothese is dan de twee gevallen van wettelijke herhaling die reeds zijn vervat in artikel 56 van het Strafwetboek. Er is immers een evolutie van een wanbedrijf naar een misdaad, d.w.z. naar een criminaliteit die ontgensprekelijk verergert.

Het is bovendien verkeerd om te stellen dat een wanbedrijf geen invloed kan hebben op of geen verband kan houden met een latere misdaad. Zo zou iemand die bijvoorbeeld voor diefstal is veroordeeld zijn criminele parcours kunnen voortzetten nadat hij zijn straf heeft uitgezeten en een handelaar kunnen doden tijdens een diefstal in een handelszaak. Beide misdrijven staan ontgensprekelijk met elkaar in verband.

Bovendien dienen we eraan te herinneren dat de kwalificatie als misdaad niet beperkt is tot aantasting van personen. Er zijn ook misdaden tegen eigendommen! Zo is diefstal door middel van bedreiging zoals bedoeld in artikel 468 van het Strafwetboek bijvoorbeeld een misdaad. Deze misdaden tegen eigendommen worden vaak door de raadkamer naar de correctionele rechtbank verwezen. Een raadkamer zou evenwel kunnen beslissen om een bende bandieten, daders van misdaden tegen eigendommen, naar een hof van assisen te verwijzen, omdat ze bijvoorbeeld voordien reeds zijn veroordeeld voor bepaalde wanbedrijven tegen eigendommen (diefstal zonder geweld) en de nieuwe feiten waarvoor ze worden vervolgd, getuigen van een herhaalde, verzwaarde delinquentie die een onveiligheidsgevoel doet ontstaan. Indien men in die veronderstelling de herhaling van misdaad na wanbedrijf beperkt tot de wanbedrijven die gericht zijn tegen personen, kunnen de daders van deze nieuwe misdrijven niet als recidivisten worden beschouwd.

Justification

A. Au cours des discussions en commission, l'idée a été émise de limiter l'incrimination de la récidive de crime sur délit aux cas où le délit initial serait une atteinte aux personnes. Un des arguments avancés est qu'un délit contre les biens ne peut avoir « d'influence » sur un crime postérieur.

L'auteur de l'amendement ne peut souscrire à cette restriction pour différentes raisons expliquées ci-dessous. Cependant, afin de limiter cette nouvelle récidive légale aux cas les plus graves, il est proposé que la peine prononcée pour le délit initial soit encore plus ferme, à savoir 3 ans d'emprisonnement sans sursis, que cette peine ait été prononcée pour un délit contre les biens ou contre les personnes.

Limiter la récidive de crime sur délit aux cas où le délit initial serait un délit contre les personnes équivaldrait à mettre en place une récidive « spéciale » alors que le Code pénal ne prévoit que des récidives générales. En effet, l'article 56 du Code pénal, qui vise les hypothèses de délit sur délit et de délit sur crime, ne prévoit aucune distinction quant à la nature de l'infraction. Le seul critère retenu est la gravité de la peine. Ainsi, par exemple, une personne ayant commis le délit de vol (atteinte aux biens) puis le délit d'attentat à la pudeur sur un majeur (atteinte aux personnes) peut actuellement légalement être condamnée comme récidiviste. Pourquoi rompre ce parallélisme ?

Introduire cette restriction dans les conditions de la première condamnation est d'autant plus étonnant que la récidive de crime sur délit est une hypothèse plus grave que les deux cas de récidive légale déjà appréhendés par l'article 56 du Code pénal. En effet, on passe d'un délit à un crime, soit à une délinquance qui s'aggrave incontestablement.

Par ailleurs, il est faux de dire qu'un délit ne peut pas avoir d'influence ou de lien avec un crime postérieur. Ainsi, par exemple, une personne ayant été condamnée pour vol pourrait, après avoir purgé sa peine, continuer sur sa lancée et tuer un commerçant dans le cadre du vol de son commerce. Ces deux infractions sont incontestablement liées.

De plus, rappelons que la qualification de crime ne se limite pas aux atteintes aux personnes. Il y a des crimes contre les biens également ! Ainsi, par exemple, le vol commis à l'aide de menace visé à l'article 468 du Code pénal est un crime. Ces crimes contre les biens sont souvent correctionnalisés par la chambre du conseil. Cependant, une chambre du conseil pourrait décider d'envoyer une bande de malfrats, auteurs de crimes contre les biens, devant une cour d'assises car, par exemple, ils ont déjà été condamnés antérieurement pour certains délits contre les biens (vols sans violence) et que les nouveaux faits pour lesquels ils sont poursuivis témoignent d'une délinquance répétée, aggravée, à l'origine d'un sentiment d'insécurité. Dans cette hypothèse, si on limite la récidive de crime sur délit aux délits portant atteinte aux personnes, il n'y aura pas moyen de considérer les auteurs de ces nouvelles infractions comme des récidivistes.

Men mag bovendien niet vergeten dat het gaat om een mogelijkheid voor de rechter om de wettelijke herhaling uit te spreken wanneer de voorwaarden zijn vervuld. Het is geen verplichting. De indiener van het amendement is van mening dat men de rechter deze keuze moet laten indien hij meent dat dit verantwoord is op grond van de omstandigheden van de zaak. Men kan vertrouwen hebben in de magistratuur om deze mogelijkheid met kennis van zaken te benutten.

Praktisch is het tot slot niet altijd eenvoudig om het onderscheid te maken tussen « aantasting van eigendommen » en « aantasting van personen ». Zal een diefstal met geweld bijvoorbeeld worden beschouwd als een wanbedrijf tegen eigendommen of tegen personen? Het staat niet vast dat dit een wanbedrijf tegen personen is, aangezien enkel de verzwarende omstandigheid, d.w.z. de geweldpleging, een aantasting van personen is.

B. Overeenkomstig de opmerkingen van de dienst Wetsevaluatie van de Senaat maakt dit amendement het mogelijk om het huidige bestaande parallellisme in het Strafwetboek tussen politieke misdaden, die worden bestraft met hechtenis en gemeenschappelijke misdaden, die worden bestraft met opsluiting, te behouden.

Zo kan overeenkomstig artikel 56, eerste lid, van het Strafwetboek een wettelijke herhaling momenteel worden uitgesproken jegens iedereen die een wanbedrijf pleegt na een politieke misdaad te hebben gepleegd.

Het is bijgevolg logisch om de rechter de keuze te laten om een wettelijke herhaling uit te spreken in geval van politieke misdaad na wanbedrijf.

C. Overeenkomstig de opmerkingen van de dienst Wetsevaluatie van de Senaat specificiert dit amendement dat in geval van wettelijke herhaling een straf wordt uitgesproken van vijf jaar « opsluiting of hechtenis » boven het maximum van de straf, bij de wet op de misdaad gesteld.

Par ailleurs, n'oublions pas qu'il s'agit d'une faculté pour le juge de prononcer la récidive légale lorsque les conditions sont remplies. Ce n'est pas une obligation. L'auteur de l'amendement estime qu'il faut lui laisser cette possibilité s'il estime que cela est justifié en fonction des circonstances de la cause. On peut faire confiance à la magistrature pour utiliser cette faculté de manière éclairée.

Enfin, pratiquement, il n'est pas toujours aisé de faire la distinction entre « atteinte aux biens » et « atteinte aux personnes ». Ainsi, par exemple, un vol avec violence sera-t-il considéré comme un délit contre les biens ou contre les personnes? Pas certain que ce soit un délit contre les personnes car seule la circonstance aggravante c'est à dire les violences sont des atteintes aux personnes.

B. Conformément aux commentaires du service d'évaluation de la législation du Sénat, cet amendement permet de maintenir le parallélisme existant actuellement dans le Code pénal entre les crimes politiques punis de détention et les crimes de droit commun punis de réclusion.

En effet, par exemple, conformément l'article 56, al 1er du Code pénal, une récidive légale peut actuellement être prononcée à l'encontre de quiconque aura commis un délit après avoir commis un crime politique.

Il est donc logique de laisser la faculté au juge de prononcer une récidive légale en cas de crime politique sur délit.

C. Conformément aux commentaires du service d'évaluation de la législation du Sénat, cet amendement spécifie que la peine prononcée en cas de récidive légale sera de cinq ans « de réclusion ou de détention » au-dessus du maximum porté par la loi contre le crime.

Marie-Hélène CROMBÉ-BERTON.